

basisschool
buitenwijs

Ambassadeur Natuurrijke School
IVN natuureducatie

Onze visie op de waarde van natuur in het basisonderwijs

Buitenwijs heet Buitenwijs met een reden. De waarde van de natuur in ons leven, in al het leven, is fundamenteel. Wij zijn natuur. In onze huidige maatschappij is dat helaas onder gesneeuwd. Wij zijn het product van een generatie die verwijderd is van de natuur. Die vooral heeft geleerd hoe je natuur kunt bestrijden of benutten. Onze droom voor toekomstige generaties is dat de relatie met de natuur weer wordt hersteld, geregenereerd. Dat we samen met deze jonge mensen ook de natuur om ons heen gaan regenereren. Dat we vanuit verwondering en respect de natuur gaan herontdekken, ecosystemen gaan versterken en zo onze unieke en waardevolle aardbol een handje kunnen helpen.

Het basisonderwijs is de plek om hiermee te beginnen. Ongeacht hoe er in je leefomgeving met de natuur wordt omgegaan, kun je op school leren om samen met de natuur te leven, vanuit respect voor alles dat groeit en bloeit. Dit bereik je niet alleen door toffe projecten of kennisoverdracht, maar juist door dit elke dag te ademen. Door dagelijks de natuur te voelen, waar te nemen met al je zintuigen.

Jollien Dirven en Rianne Spin

Daar hoort bij dat we ons eigen gedrag gaan veranderen, zodat onze voetafdruk op de natuur verkleind en we beschikbare resources eerlijk kunnen verdelen over alle aardbewoners. Als school hebben wij hierin een voorbeeldfunctie. Als wij voorleven hoe je dat doet, duurzame keuzes maken (duurzaam als in materiaal, impact en lange termijn) dan zullen kinderen dit gedrag gaan overnemen.

Wij zien de natuur ook als een belangrijke leerschool. Je kunt de natuur als vertrekpunt nemen om allerlei verschillende dingen te leren. Denk aan de geometrische vormen die van nature voorkomen, maar ook aan alle verschillende diersoorten met elk eigen talenten en manieren van samenleven- en werken.

De natuur heeft ontzettend veel waarde als het gaat om onze mentale gezondheid. In de natuur ervaren we rust. Wordt er gespeeld en gecommuniceerd vanuit harmonie. Van in de natuur zijn wordt je zachter en compassiever naar je medemens toe. Dit is een van de redenen waarom we het liefst de hele dag met kinderen buiten en in de natuur willen zijn.

Buitenonderwijs geeft ook een flinke boost aan de motorische ontwikkeling van kinderen, het ruimtelijk bewustzijn en de algemene fysieke gezondheid.

Op het gebied van voeding speelt de natuur ook een belangrijke rol. Naast het creëren van een gezonde relatie met de natuur, willen wij ook dat kinderen een gezonde relatie met voeding ontwikkelen. Het actief verzorgen van eetbare planten als groente en fruit, dit bereiden en opeten gaat daar aan bijdragen. Ook hier zijn wij een belangrijke rol weggelegd voor school.

Tot slot is buitenonderwijs in de natuur natuurlijk ook veel leuker. Buiten mogen zijn, de elementen mogen voelen met al je zintuigen en zo vanuit een rijke omgeving mogen leren gunnen wij alle kinderen.

Hoe is natuur & buiten onderwijs verankerd in ons schoolbeleid en praktijk

Onze visie tekst is als volgt:

Buiten word je wijzer
Buiten, met je voeten in de klei
Vol in het leven
Met aandacht voor alles om je heen
De wereld, natuur en de ander
Ga buiten de kaders
Die van jezelf, je ouders en ook die van je docenten
Er valt altijd iets nieuws te ontdekken
Treed naar buiten
Laat jezelf zien, pak je ruimte en ga ervoor
Kom jij ook buiten de lijntjes kleuren?

Buitenwijs onderwijs zit in de kern van Buitenwijs. Wij schenken net zoveel aandacht, als het niet meer is, aan de inrichting van het buitenterrein als de binnen plekken. Wij gaan buiten onderwijs normaliseren. Zo beginnen we bijvoorbeeld elke dag buiten. Dit kan een beweegactiviteit zijn, maar ook een onderwijsinhoudelijke of juist een ontspanningsactiviteit. Het is aan de coach en kinderen samen om hier vorm aan te geven en recht te doen aan ieders behoeften.

We gaan een buitenterrein realiseren, het liefst met o.a. een tiny forest, moestuin & kas, die natuur ademt. Die positief bijdraagt aan biodiversiteit en waar kinderen een echte natuurbeleving hebben. Natuurlijk gaan we ook van het terrein af. Het bos in, de zandverstuiving op, de (sallandse) heuvels trotseren en naar het meer. Natuurverrijking, dichtbij en wat verder weg, vinden wij belangrijk. Wij hebben in ons weekritme ook een dag (de woensdag) die zeer geschikt is voor deze activiteiten aangezien er niks standaard is ingeroosterd.

Wij trekken zoveel mogelijk medewerkers aan die extra affiniteit hebben met buiten. Die bijv. hobbymatig tuinieren, expert zijn in het herkennen van eetbare planten of een minor outdoor educatie hebben gevolgd. Vanwege onze communicatie rondom Buitenwijs trekken wij deze mensen ook aan. Doordat buiten & natuur in het DNA zit van ons toekomstige team, kunnen we de realisatie van buitenwijs op dit gebied ook garanderen. De verschillende sub expertises zullen elkaar versterken.

Ook gaan we buiten vrijwilligers aantrekken, die gedurende een standaard dag, buiten willen rondlopen en ad hoc kinderen willen stimuleren en tevens hun veiligheid willen garanderen. Zo kunnen wij de school zijn waar kinderen altijd naar buiten kunnen, op elk moment van de dag. Bijv. om even te bewegen, even tot rust te komen of lekker te werken; zelfstandig of in een groepje.

De tijd van 'uit het raam staren en wensen dat je buiten was' is voor de kinderen van Buitenwijs voorgoed voorbij!

Hoe kan onze school andere scholen inspireren om natuur een sterkere plek te geven in het onderwijsprogramma

Buitenwijs is in de picture. Meerdere malen hebben wij in lokale, regionale en nationale kranten gestaan. We worden geïnterviewd door specialistische platforms, zijn op Radio 1 geweest en staan in de explainer video van NOS op 3 over Artikel 23. Wij zijn al een inspirerend voorbeeld voor een groeiend publiek van docenten, ouders en professionals.

Regelmatig worden we benaderd door andere pioniers die een eigen school willen gaan starten. Zij zijn altijd gericht gericht op duurzaamheid, regeneratie, buiten onderwijs etc. Wij geven ze tips over het proces. Daarnaast hebben we colleges gegeven op Pabo's en worden we daar nog steeds voor benaderd. Deze colleges gaan over ons proces en onze visie op buitenonderwijs. Wij houden ook (besloten) ontwerp sessies om specifieke ontwerp vragen verder uit te diepen en hier nodigen we regelmatig (vak) specialisten uit het onderwijs voor uit om aan bij te dragen. Dit werkt erg inspirerend voor ze.

Naar buiten treden, ons verhaal vertellen zit in ons DNA. Dat komt omdat onze ambitie verder reikt dan het starten van een nieuwe school (zie volgende vraag voor toelichting). We voelen ons altijd vereerd en besteden tijd en aandacht aan eenieder die van ons wil leren. Deze grondhouding zal alleen nog maar verder groeien.

Als we straks open zijn, kunnen we natuurlijk op nog vele andere manieren scholen gaan inspireren om natuur een sterkere plek te geven in het onderwijsprogramma. Wij worden nu met name benaderd door individuen die dat al als ambitie hebben, terwijl het aanwakken van deze ambitie natuurlijk nog mooier zou zijn. Wij zouden graag spreken op onderwijscongressen, pabo's e.d maar liever nog verzorgen we experiences waarbij andere zélf kunnen ervaren wat de kracht is van buitenonderwijs en natuuronderwijs in het bijzonder. In de toekomst zouden we korte cursussen kunnen verzorgen op ons eigen terrein, tijdens - en na schooltijd, maar ook maatwerk trajecten op andere scholen om hen te helpen transformeren (zie antwoord volgende vraag).

Verder delen wij alles via onze website. Wij hebben hier de stappen van het stichtingsproces opgenomen. We krijgen al vaak terug dat het heel behulpzaam is voor anderen. Ook belangrijke documenten delen we. We vinden het juist mooi als anderen dingen van ons willen kopiëren, zo groeit onze positieve invloed! Ik zie voor me dat we op het specifieke gebied van natuuronderwijs ook een webpagina kunnen aanmaken om daar, zeker als we straks open zijn en specifieke thema's, projecten, activiteiten etc. hebben, dit ook vrij te delen.

Wat zijn onze ontwikkelwensen binnen de ambassadeursrol voor de komende 3 jaar

Wij willen met de stichting Onderwijs Transformeert bijdragen aan een bredere omwenteling in het onderwijs. Het onderwijs transformeert gelukkig al, en wij hopen hierin een katalysator te zijn. Wij zien hier 6 verschillende gebieden.

1. Zo zien wij een begeleidings & bestuurders rol voor ons weggelegd voor andere (startende) scholen die het anders willen doen, maar niet ook een eigen bestuur willen oprichten.
2. Daarnaast hopen wij, door middel van onderzoek, aan te kunnen tonen dat 'Buitenwijs' werkt. En dat hierdoor de ideeën meer mainstream worden, geadopteerd kunnen worden door andere besturen en ook dat er meer ruimte komt binnen inspectie- en wettelijke kaders voor ander onderwijs.
3. Wij willen, door een publieke school te zijn, een andere relatie aangaan met de inspectie en hen ook helpen om kwaliteit op een andere manier aan te tonen, überhaupt een andere definitie van kwaliteit te ontwikkelen. Wij willen graag deelnemen aan pilots en ook initiatief nemen voor pilots, zodat daarna anderen kunnen volgen.
4. Wij willen graag in een breder netwerk acteren en vanuit een belangen- en lobby groep positieve invloed uitoefenen op het ministerie en de politiek om daarmee wetsveranderingen te realiseren. Wetsveranderingen die vooral gericht zijn op meer ruimte.
5. Na het openen van de basisschool willen wij graag doorgroeien naar het secundaire onderwijs om daar ook een proof of concept neer te zetten.

6. Wij zouden ons graag ook als onderwijsinnovatie bureau inzetten waarbij we andere scholen- en besturen helpen transformeren met maatwerk trajecten op hun eigen locatie. Wij zouden het gaaf vinden als ook onze eigen coaches, die dat leuk vinden, ook hier een rol in gaan spelen en daarin hun eigen skills kunnen laten groeien en verbreden. Wij trekken al veel coaches aan die bijv. zzp-er zijn en een dergelijke ontwikkelrichting erg interessant vinden.

We zijn graag ambassadeur voor de Natuurrijke School. Het zorg dragen voor de natuur en de natuur terug vinden in onszelf zit in onze visie en in het DNA van Buitenwijs. Voor onze wereld en de toekomstige generatie is het van levensbelang om onze verbinding met de natuur terug te vinden en te versterken.

